

ingen kunne nægte. Nu søger det ærede Mindretal at gennemføre den Ordning, jeg her har omtalt, ved at lade Staten give et meget betydeligt Tilskud til Afløsningen. Mindretallet har søgt at undersøge, hvad Tienden er værd dels for Tiendehynderne, dels for Tiendeejerne. Det indrømmes, at det er meget vanskeligt at gøre det; men jeg tror dog, at Mindretallet er kommet temmelig let til sit Standpunkt, thi i Virkeligheden har det ikke gjort andet, end at det har trængt Værdien, som Byrden har, og Værdien, som Ketten har, saa langt ud til begge Sider, at hver af Parterne kan være tilfreds med den Ansættelse, man giver den, og saa lade Statskassen betale Gildet. Statskassen betaler den Sum, som ligger mellem disse to Udpunkter, og man siger som saa: Tiendehynderne maa altid være villige til og altid kunne finde deres Regning ved at afløse Tienden med det 16- eller 18-dobbelte Beløb af Byrdens Værdi efter Aarets Kapitelstakst eller efter Middelskapitelstakst, og Tiendeejerne maa altid kunne finde deres Regning ved at modtage det 24- eller 22-dobbelte Beløb. Nogen egentlig Værdiansættelse kan dog ikke ligge heri. Som sagt, disse to Grænser ere Skønsgrenser, og andet kan det ikke være, man kunde saamænd lige saa godt have anvendt en hvilken som helst anden Metode, naar Resultatet dog bare bliver dette, at det er Staten, der kommer til at betale det, der ligger imellem. Det, Staten kommer til at betale, er meget betydeligt; det vil være $\frac{1}{4}$ af hele Afsløsningssummen eller det seksdobbelte omtrent af Tiendens samlede Værdi for et Aar. Nu er Tiendens samlede Værdi for et Aar omtrent 7 Millioner Kr. — vi bevæge os naturligvis her i runde Tal. Lad der saa derfra gaa 1 Million Kr. for de Tiender, der ere købt af Tiendehynderen, og paa hvilke Mindretallets Forslag virkelig ikke kan finde Anvendelse, saa have vi 6 Mill. Kr. tilbage. Det, Staten kommer til at betale, bliver altsaa 36 Mill., og jeg kan ikke se rettere, end at disse 36 Mill. i Virkeligheden ere en ren og stærk Gave, enten til Tiendeejerne, for saa vidt som han ikke skulde saa virkeligt fuldt Bederlag gennem de 24 Gange Kapitelstaksten, eller ogsaa til Tiendehynderen — og det vil jo blive det sædvanlige Tilfælde — som nu slipper for en Byrde, der dog maa være mere værd end de 16 eller 18 Gange Kapitelstaksten. Hvis det ærede Mindretal havde Ret i, at Tiendehynderen ikke er mere værd end 16 eller 18 Gange den aarlige Udelse saa vil jeg sige, lad os ikke gøre saa meget for at saa Tienden afløst, for saa maa den ikke være en saa tung Byrde at bære,

naar den kapitaliseres med 16—18 Gange Aarsbeløbet. Det er altsaa en meget betydelig Byrde, som der her er Tale om, at Statskassen skulde udrede, og jeg skal her paa Finansministerens Vegne selvfølgelig udtrykke udtale, at det er en Byrde, som han ikke mener, at Statskassen paa nogen Maade kan overtage; den vil være for stor til, at den kan bæres til det Formaal, som der her er Tale om. Jeg tror rigtignok ogsaa, at samme Resultat vil enhver anden senere Finansminister komme til. Man maa jo altid maale en saadan Byrde i Forhold til, hvad Formaalet er, og da Formaalet her jo kun kan være, som jeg har sagt, at skænke dette Beløb bort af Statskassen for at saa en Afsløsning frem af en Byrde, som dog, naar alt kommer til alt, ikke kan siges noget Steds at hvile med en Ojeblikket, saa tror jeg ikke, at nogen Finansminister vil gaa med til at belaste Statskassen med et saadant Beløb. Det vil deraf fremgaa, at jeg ikke kan tiltrøede Mindretallets Forslag, og jeg skal gentage, at det er ikke alene paa Grund af den store finansielle Byrde, det vil medføre for Statskassen, men det er nok saa meget, fordi jeg finder Forslaget uholdbart i hele dets Grundlag og ikke tilstrækkeligt stemmende med de Regler, som maa følges paa et Omraade som dette.

Jeg skal herefter vende mig til Hvertallets Forslag og skal da i det hele udtale saavel paa Finansministerens som paa egne Vegne, at vi ere i Stand til at slutte os til Hvertallets Forslag, saaledes som det foreligger. Nogle enkelte Bemærkninger skal jeg dog fremkomme med. Først skal jeg da bemærke, at Loven jo gaar ud paa, at enhver Tiendehydelse, Kvægtiende og Smaaredsel deri indbefattet, kan afløses. I Betænkningen er der henvist til „Degnetraven“ som en Udelse, der vil gaa ind under Loven. Jeg tror ikke, at det er aldeles givet, at Degnetrave og Degnekorn kunne opfattes som en Tiende. — der er da ogsaa i Betænkningen med fuld Føje udtalt, at det er en „Arlig Tiende“ — men jeg tror, at man vil komme til, at det er ikke nogen Tiende i Ordets egentlige Forstand. Det er en Slags kommunal Afgift, der nærmest hviler paa Brugeren, og navnlig er det i Praksis fastslaaet, at Degnetraven ikke kan konstateres efter Lov af 23de Januar 1862. Jeg skal imidlertid for mit Vedkommende ikke have noget at erindre imod, at man drager Degnetrave og Degnekorn ind under de Byrder, der kunne afløses efter Loven. Kun henstiller jeg til det ærede Udvalg, om det ikke var rettest til 3dje Behandling at søge